

zvěstník SKV SOKOL MÜNCHEN

duben 2008
číslo 1 - ročník V

Zvoní, zvoní zvon ...

■ ... zrady zvon. Bylo to v osmatřicátém, když to pan Halas napsal v souvislosti s mnichovskou malou korekturou hranic Československé republiky, po které jsme hraničili s Velkoněmeckou říší někde u Mělníka. Měli jsme to tím pádem do Německa blíž, ale úplně odvázaní jsme z toho nebyli, mnozí z nás dokonce uvažovali, že kvůli tomu půjdou válčit. Jasná byla celá záležitost pro zhruba dvě stě tisíc jugoslávských dobrovolníků, kteří nám téměř okamžitě nabídli pomoc, zahrnující i eventuelní položení života. Proč to dělali není zcela jasné, ale bylo mezi nimi hodně sokolů a ti tenkrát ještě drželi dohromady. I po válce se ti „Jugoši“ chovali nestandardně, jako brigádníci u nás stavěli železnici a vůbec pomáhali obnovit zemi válkou mnohem méně zničenou, než byla ta jejich vlastní. Odměnili jsme se jim tím, že jsme s nimi posléze vyrazili dveře, nazvali je krvavými psy a měli od nich dlouhých dvacet let pokoj. Když se pak mnohým z nás v osmašedesátém nechtělo domů z dovolené, protože doma jezdily po Václaváku sprátené tanky, tak nás tihle masochisti zase přijali s otevřenou náručí a riskující, že ty tanky přijdou i k nim, se za nás postavili a obdařili nás – opět nadstandardním – přístřeším a slovanskou pohostinností nám dodnes nepochopitelnou.

Na přelomu tisíciletí prožívala už značně okleštěná Jugoslávie další Mnichov, tentokrát vlastní. Protože se na rozdíl od nás nepodrobila, potrestaly ji mocnosti – kromě jiných i ty, co se tak proslavily v Mnichově - bombardováním, které náš tehdejší vtípálek na prezidentském stolci nazval bombardováním humanitárním (rodiče tříleté Milicy Rakičové, jejíž život jedna taková humanitární bomba ukončila, považovali ten fór asi za dost blbej). A protože se tak velké přesile opravdu těžko brání, tak „Jugoška“ nakonec přece jen povolila a udělala, co se od ní žádalo, m.j. se definitivně rozpadla, stalo se z ní Srbsko, které si zvolilo představitele vítězům nakloněné, a začalo „novou Evropu“ po-

slouchat. Bylo za to odměněno odebráním pětiny svého historického území, na kterém vítěz nechal vzniknout pseudostát v čele s albánskými mafiány, kteří museli ale oplátkou slíbit, že už v budoucnu nebudou Srby mordovat a taky přestanou vypalovat pravoslavné kostely.

Takže by ti Srbové naši podporu momentálně docela potřebovali a asi by se jim mělo nějak pomoci. Politici to asi neudělají, pan prezident sice vykládal něco o tom, že to Kosovo snad nemuselo být tak honem, ale vypadalo to proklatě na zadní vrátka, otevřitelná jakmile se vzpamatuje ze svého znovuzvolení. Tak snad alespoň stateční občané, a kdo z nich je k tomu povolanější než sokolové, naše tradice jde přece jen poměrně silně tím směrem. Samozřejmě ne ČOS; oficiální časopis Sokol nemá pro taková témata žádnou rubriku, Světový svaz sokolstva také ne, ten se přece nemůže zastávat nějakých zoufalců, kteří snad ani neumí anglicky. Spíš bych myslel na opravdové sokoly, údajně ještě existují.

V Praze se ze shora uvedeného důvodu trochu demonstrovalo. Kdo při té příležitosti očekával záplavu sokolských praporů, kterými organizace disponuje v množství silně připomínajícím inflaci, ten se spletl. Nebyly tam. Ani ty prapory, ani ty ruce, které je měly držet. A ani jinak nic moc. Pár hlasů, volajících na poušti „Kosovo je Srbija“, zanikajících ve zvonění tramvají. Smutek. Vzpomínka na posletový Staromák v červenci 1948, na sokolskou zdravici prvnímu dělnickému prezidentovi: „Z republiky vymeteme komunu i s Gottwaldem.“ Byla to tenkrát velká odvaha. Zřejmě naposled.

No nic, čo bolo bolo a je to vlastně dobře. Vždyť ty Srby nikdo ani pořádně nezná a moře už taky nemají. A navíc nám zabili Ferdinanda. Jen kdyby ty zvony nedělaly takovej kravál.

Karel Pokorný (Kpokorny41@aol.com)

Ze života jednoty

Ve čtvrtek, 17. ledna 2008 přijel do Mnichova na pozvání naší jednoty Jan Šinágl, aby se zde zúčastnil diskuzního večera na téma „O Sokole a stavu dnešní české společnosti“.

DISKUZNÍ VEČER

Honza Šinágl je postava více než zajímavá. Sokol, bývalý náčelník Sokola Lucern, patriot, publicista, angažovaný občan, ze všech sil se snažící, aby demokracie v naší domovině dostala šanci, jdoucí někdy i hlavou proti zdi, vytvářející si při té příležitosti mnohé nepřátele a zůstávající - jak je to neuvěřitelné - optimistou. Z pochopitelných důvodů na něj bylo v Mnichově zvědavých kromě nás sokolů i hodně ostatních krajanů, kteří si přišli poslechnout, co tak Jan Šinágl soudí o Sokole dnešní doby a o stavu současné české společnosti vůbec.

V moderované přednášce seznámil Jan Šinágl posluchače se svoji činností a svými názory, jejichž resumé bylo, že hlavním problémem jak sokolské organizace tak celé české společnosti je skutečnost, že i po osmnácti letech od sametové revoluce má česká společnost k dispozici jen velmi málo kvalitních a občansky

statečných lidí a že to bude asi trvat trochu déle, než tomu bude jinak. Zmínil se také o pře-

kázkách a o pokusech o perzekuci, se kterými se musí vypořádat všichni, kteří občas někomu rádoby mocnému šlápnou na kuří oko, nebo o nichž se někdo rádoby mocný

domnívá, že by mu na to kuří oko v budoucnu šlápnout mohli. Což i členům naší jednoty připadalo povědomé.

V závěrečné diskuzi pak udatně čelil – často i kritickým – otázkám a zanechal v posluchačích pocit, že jejich rozhodnutí si přijít Jana Šináglu poslechnout bylo rozhodnutím správným.

A my jako pořadatelé večera jsme si potvrdili, že je dobré dát na demokratickém základě prostor všem - to znamená i pluralitním – názorům, protože jen tak může vzniknout společenství tolerantních demokratů, které ani v mnichovské krajaňské obci není vždy tak úplně rozeznatelné.

Karel Pokorný

Foto: Jan Šinágl (vlevo) s moderátorem večera, starostou SKV Sokol Mnichov Karlem Pokorným

Běžky 2008

Pro nedostatek sněhu letos provedeno pěšky. Termín: 9. února, lokalita: Schäftlarn, Isarauen. Vymyšleno a vedeno Ivou Davies, zima jak v psinci, ale modrák, cesta tam panoramatická s výhledem na Alpy, zpět podle Isaru, přerušeno grilováním buřtů, zakončeno v rybářské hospodě, ohodnoceno známkou 1 s vykřičníkem.

Foto: výprava na terase restaurace Aujäger, Isarauen (v létě)

LEGIE (3)

Ti nevzpomínání

O tom, jak rádi se naši předkové hrnuli do války snad máme své poučení ze Švejka. Atmosféra doby je tam zachycena nesmírně přesně. Pokud jde o ozbrojené síly, jejich vrchním velitelem navíc byl arcivévoda Bedřich, známý nám (doufejme) jinak z Bezruče jako markýz Gero, který se svou nevlí ke Slovanům rozhodně netajil.

Na severní Moravě a ve Slezsku začaly, díky blízkosti fronty po ruském postupu do Haliče, pracovat vojenské soudy, jež - jak snad zase známe z Havlíčka - měly všechny paragrafy v jedné patrontaši. I za zcela triviální činy padaly rozsudky smrti. I jinde.

Klasický byl případ domobrance Josefa Kudrny (nar. 1883), příslušníka 4. setniny 102. c.k. pěšího pluku, otce sedmi dětí, který byl zastřelen 6. května 1915 - jak výslovně uvedeno - jako odstrašující příklad. (Jeho zoufalá vdova spáchala sebevraždu.)

Zjistíte to nebyl teror tak široký a obecný, jaký měl být následně poznán až po letech 1939 a 1948. Ale teror to byl a český občan na něj reagoval. Důvody k loyaltě Domu rakouského rozhodně i oprávněně postrádal. Právem ho ovládal mnohem oprávněnější pocit, že je veden do války za zájmy zcela mu cizí. Ne, tohle rozhodně nebyla válka do níž by se českému člověku chtělo.

Po Čechách i Moravě rovněž putoval Manifest cara Mikuláše, obrázek vlevo. (Příchod svobody a osvězení by jistě potěšil i dnes.)

V hlášení pražské policie nalezneme záznam o tom, že obecnstvo při promítnutí reportáže o ústupu německé armády od Marny propuká v potlesk.

Policie zachycuje už v září 1914 také leták, pravící: Marie-Terezie prohrála Slezsko, František Josef prohraje všecko.

Takže Češi i Slováci se docela rádi dávali zajímat, aby válce, jež nebyla jejich válkou, ušli. Pochopitelně se dávali zajímat také v Srbsku, zvláště když Potiorkova ofenzíva z Bosny a Hercegoviny byla Srby doslova obrácena na útek.

Od počátku nepřátelství se do služby v srbské a černohorské armádě hlásili také Čechoslováci v zemi usedlí. Ti byli přijímáni, ale přeběhlíky přijímaly srbské úřady zpočátku nerady. Obecně jim vyčítali, že vůbec vzali pušku do ruky. Už v září 1914 však do Srbska dorazil dar amerických Čechů, polní nemocnice i s personálem, a to pohled na přeběhlíky pomohlo změnit. Rakousko-uherská početní převaha si navíc záhy vynutila přinejmenším

jejich zařazení do pomocných sborů. Neozbrojení příslušníci těchto oddílů střežili albánskou hranici, konali různé opevňovací a stavební práce, pomáhali v dopravě. Celkem bylo československých „zajatců“ v Srbsku asi 25.000.

Do poloviny roku 1915 dokázala Srbská královská armáda odrazit a vytlačit ze země útočící armády celkem třikrát, třebaže na čas ztratila i Bělehrad (ležící tehdy hned na hranici) dokázala ho dobýt nazpět. Teprve když se k Centrálním mocnostem připojilo 11. října 1915 i Bulharsko a rakouskou frontu posílili říšští Němci, nezbylo Srbům než ustupovat. A tehdy, v říjnu 1915, byl také sestaven Český dobrovolnický sbor.

24. listopadu 1915 svedla srbská armáda na slavném Kosově

poli (viz 1389) svou poslední ústupovou bitvu. Anglofrancouzský expediční sbor se 5. října na pomoc této frontě vylodil v (neutrálním) Řecku, ale právě bulharská účast ho od pomoci Srbům odřízla. Těm nezbyl než ústup přes zimní albánské hory.

22. září 1915 dorazil (z pověření francouzské vlády) na srbskou frontu přes Soluň Milan R. Štefánik. Od 4. října do 4. listopadu tam zároveň sloužil jako letec. Situace je však neudržitelná. Těžce nemocného Štefánika nakonec letecky evakuují Italové, ale poražená armáda včetně krále (ten evakuaci odmítl) i našich zajatců musí ustupovat přes vzpomínuté hory, dělící ji od francouzských a anglických lodí. Řadí cholera a úplavice, není jídlo, oděvy ani otop. Dojde sotva polovina,

z 25.000 českých zajatců a dobrovolníků jich na pobřeží dorazí kolem 7.000. Jsou spojeneckým loďstvem evakuováni na ostrov Korfu.

Tři tisícovky se jich přihlásí do nově formované srbské armády. Zbytek je přepraven do táborů v Itálii a Francii. Většina z té třítisícovky je pak součástí Hadžičovy (tak zvané divoké) divize (obr. dole: Hadžičova divize se po plavbě z Korfu vyloduje v Soluni) a spolu s ní nasazena na Dobružské frontě na pomoc Rumunsku. Český prapor zde v dalších ústupových bojích utrpí čtyřicetiprocentní ztráty. (Německá armáda o jejich přítomnosti ví a shazuje české letáky slibující jim beztrestnost, pokud se vzdají.)

Ustoupí do Ruska. Tam se část připojí k právě organizované československé brigádě a spolu s ní svede i bitvu u Zborova (2. července 1917), zbytek tvoří tak zvanou údernickou rotu v divizi generála Kornilova. (Úderník mělo ovšem tehdy smysl od vlastnosti udeřit na nepřítele.) Tady nebude bez zajímavosti, že generál Kornilov měl k našim vojákům vřelý vztah. Původně se totiž ocitl v rakouském zajetí, ale český strážný Mašek mu dopomohl k útěku a spolehlivě ho doprovodil až za frontu.

Po bolševické revoluci odešla část našich vojáků spolu s generálem ke kozákům a bílým armádám na Don, většina se však s podzimem 1917 zařadila do - jak se to tehdy říkalo i psalo - Československé armády na Rusi.

Zde bude asi nezbytné zmínit se stručně o válečných událostech roku 1915 a 1916:

1915

Válka, jež měla při svém vyhlášení trvat „do švestek“, se totiž táhla dále. Vynechám, s jedinou výjimkou, události námořní, ačkoli na průběh války měly vliv neméně než ty pozemní.

3. dubna přešel i s plukovní hudbou k nepříteli rakouský 28. pluk.

25. dubna začala německo-rakouská ofenziva Haliči, která vytlačila Rusy z území říše.

12. dubna v bitvě u Yper použit plyn. Odtud dodnes Yperit.

25. dubna vylodění v Gallipoli.

7. května potopila německá ponorka osobní parník Luisitania. Zahynulo 1.200 osob, 139 občanů USA. O dva roky později to bude jedna z hlavních příčin vstupu USA do války.

23. května vstupuje do války na straně Dohody Itálie.

5. října se vylodíuje britsko-francouzský expediční sbor v Soluni (na území dosud neutrálního Řecka).

20. prosince Spojenci evakuují Gallipoli.

1916

21. února začíná bitva o Verdun (potrvá do září).

21. dubna: Německem podporované protibritské povstání v Irsku.

4. června: ruská ofenziva v Haliči.

27. srpna vstupuje do války na straně Dohody Rumunsko.

28. srpna zahajuje nepřátelství, ale do října je přes spojeneckou pomoc vytlačeno skoro z celého rumunského území.

15. září se na západní frontě poprvé objevují tanky.

25. listopadu Řecko vyhláší válku Bulharsku a Německu.

6. prosince je obsazena i Bukurešť a Rumunsko vyřazeno z války. Dobrudžská fronta se tím rozpadá a oddíly na ní ustupují do Ruska, které musí prodloužit svou frontu až k Černému moři.

Prízvisko „divoká“ si Hadžičova divize (kam patřil i náš pozdější generál Gajda) nezískala jen svou urputností v boji, ale především díky tomu, že byla vystrojena z dostupné výstroje snad všech tehdy v Evropě operujících armád. Uniformy byly většinou černohorské, tedy hnědé, což divizi od jiných spojeneckých jednotek už na prvý pohled odlišovalo.

Dnes už zapomenutá naše branná účast na tehdejších Balkáně nebyla ovšem ani zdaleka ojedinelá. Existuje snímek československé hlídky na Suez v britských službách z roku 1916, naše malé oddíly operovaly i na Kavkaze.

Pokračování příště

Výstava Umělci, krejčí, diplomaté Zapomenutí Češi v Mnichově

Oficiální příspěvek SKV Sokol München
k oslavám 850. výročí založení města Mnichov

Kulturforum v Sudetoněmeckém domě
Hochstr. 8, 81669 München

18. června – 18. července 2008
po.-pá. 10-19 hod.

Stavění mostů a Češi v Mnichově

Pro letošní oslavy 850. výročí svého založení si město Mnichov vybralo motto „stavění mostů“. Ale to nejen proto, že datum založení města se vztahuje na rok 1158, kdy zde nechal vévoda Jindřich Lev postavit první most přes řeku Isar, který otevřel cestu do Augsburgu a umožnil tak obchod se solí, díky kterému pak Mnichov obdržel od císaře Bedřicha Barbarossy obchodní, mincovní a celní právo.

Bavorská metropole se během své 850leté historie vyvinula v kosmopolitní město, otevřené všem zde žijícím menšinám i příchozím z celého světa a ve „stavění mostů“ chce i nadále pokračovat.

Naším oficiálním příspěvkem k 850. jubileu města a jeho „stavění mostů“ je prezentace výstavy o „zapomenutých“ Čechách v Mnichově **Umělci, krejčí, diplomaté**, která se zevrubně zabývá

historií české obce v Mnichově od 2. poloviny 19. století a vznikem zdejších krajských spolků - se zvláštním zřetelem na počátky a činnost sokolské jednoty Slovan od jejího založení v roce 1892 až do jejího zániku před 2. světovou válkou.

A stále není jasné, kde je to naše „stavění mostů“? Výstavu pořádáme ve spolupráci se Sudetoněmeckou nadací, Českým centrem v Mnichově a Společností Gustava Leutelta, která tohoto spisovatele

Jizerských hor představí paralelně probíhající výstavou a divadelním představením na motivy jeho románu „Druhá tvář“, uvedeným Strašnickým divadlem z Prahy.

Obě výstavy budou zahájeny 17. června v 18 hod. v Kulturním fóru Sudetoněmeckého domu, divadelní představení v češtině se koná tentýž den v 19.30 hod.

Naše příští termíny ...

- stř. 2.04.** 17 hod. volební valná hromada, ASZ Altstadt, Sebastiansplatz 12
- so.-po. 10.-12.05.** 34. sokolské setkání v Tyršově Oetzu (organizuje Sokol. župa rakouská)
- so. 17.05.** spoluorganizace 43. ročníku pochodu Praha – Prčice, trasa Čerčany (<http://ppp.nipax.cz/>)
- út. 17.06.** 18 hod. zahájení výstavy „Umělci, krejčí, diplomaté – Zapomenutí Češi v Mnichově“, Kulturforum v Sudetoněmeckém domě (do 18.7.2008)

Chcete vědět „**Kam v Mnichově**“ a vůbec co se děje na zdejším česko-německém společenském poli? Odpověď kde jinde než na našich webových stránkách

www.sokol-muenchen.com

zVěstník vychází třikrát do roka. Redakce: Jitka Scholz, jitkascholz@aol.com
Sport- und Kulturverein Sokol München e.V. (VR 18462), založen 4. dubna 2004, člen Mezinárodního českého klubu.
Adresa: SKV Sokol München e.V., c/o Jitka Scholz, Wittelsbacherstr. 32, D-82110 Germering, Tel. 089/840 26 39, Fax: 089/611 72 57, e-mail: jitkascholz@aol.com, www.sokol-muenchen.com. **Další kontakty:** Karel Pokorný (staraosta) 089/611 72 57 – Dušan Pokorný (místostarosta a pokladník) 089/310 98 342.
Bankovní spojení: HypoVereinsbank München, BLZ 700 202 70, Konto 667 377 587